

Årets gang derude – september 2015

Af jordbrugsteknolog Erik Frydenlund

Stor printer søges!

I vinters meddelte den europæiske central bank at der skulle printes flere penge, mange nye penge, mindst 500 milliarder skulle der printes for at få gang i hjulene og den eftertragtede vækst. Samtidig har kloge folk regnet ud at når vi er nået til august så har vi opbrugt de ressourcer som Jorden bæredygtigt kan producere! så var det at jeg tænke at det ville være smart hvis nogen kunne lave en stor 3D printer, så kunne man printe en ny Jord!

Money- money -money!

De kære penge har været meget omtalt, specielt i forbindelse med krisen i Grækenland. Penge har meget som ligner den levende æteriske verden, penge kan på en eller anden måde vokse= vækst, penge kan falde i værdi= visne, pengene kan være i omløb= bevægelse som plantesaft i plante eller som vores cirkulerende blod og på den måde får pengene et LIV, hvis pengene ligger på kistebunden så stagnerer de= DØR. Penge kan være kapital til at sætte noget nyt i gang= SPIRENDE FRØ

Pengene er noget vi kan gemme til trange tider, alderdommen, pensionen, eller til næste generation. I den virkelige verden har tingene som gulerødder og kartofler en begrænset holdbarhed.

Pengene var engang forbundet med virkelighedens verden, med en relation til gulerødder, kartofler, en ko eller guld og sølv. Efterhånden har de mere og mere fået deres egen liv med stor skade til dem der ikke har så mange papirsedler og til stor skade til miljøet og Jorden. Min datter sagde engang da vi købte ind i et supermarked: vi er 100% øko, enten er vi økologiske eller også er vi økonomiske! Og det var egentlig meget sandt. Det græske ord oikos er jo også ophav til begge ord som betyder husholdning, og økonomi betyder egentlig forvaltning af husholdningen, så hvis vi kunne styre pengene til en sand forvaltning af vores lille private husholdning og den store husholdning –naturen, ville det være et skridt i den rigtige retning.

"Ikke alt som glitrer er guld" Goethe.

Den virkelige kapital er jorden

Hvad er så den virkelige kapital: I naturen er det dens evne til at reproducere, at køerne, grisene og bierne kan reproducere sig selv og skabe sunde afkom, i plante verdenen er det deres evne til at reproducere sig selv gennem blomstring og frødannelse, og i jorden er det dens evne til at kunne frembringe en afgrøde til næste år også, vi kan opbygge kapitalen i jorden eller vi kan nedbryde den. I vores abstrakte penge verden kan vi gemme kapital i mange år, i naturens kapital kan gulerødder og kartofler kun gemmes i forholdsvis kort tid,

men jorden kapital er noget der tager tid at opbygge men også noget der kan gemmes i mange år, man kan derfor sige at den virkelige kapital er jorden!

Det var lidt opvarmning til næste nummer hvor temaet skal være Jorden (Marianne- du kan tilføje det nøjagtige tema)

Demeter besøg

Her i sensommeren har jeg haft fornøjelsen at tage rundt og besøge biodynamiske bedrifter i forbindelse med demeter kontrol, det er glædeligt at se at der kommer nye til og det er glædeligt at se at mange bedrifter udvider ved at tilkøbe jord eller forpagter mere jord, så det går den rigtige vej!

Med hensyn til nye maskiner og teknikker ligger biodynamikerne ikke på den lade side, et eksempel er Kurt Jessen i Sønderjylland og Barritskov gods, som begge har investeret i en Cameleon, et meget avanceret kombinations redskab som kan så og jordbehandle meget nøjagtigt. Efter første sæson er de begge godt tilfreds med redskabet til trods for at det er en stor investering.

Her radrenser Cameleonen i mellem rækkerne på korn, samtidig kan den så mellemafgrøder som fx kløver, senere kan man så rense kornstubbene væk og så korn igen, så man undgår at pløje. Maskinen finstyres med et kamera, som så kan justere redskabet hydraulisk sidevejs, så det kører helt nøjagtigt. Radrensningen i kornet bekæmper ukrudt, men skaber desuden større aktivitet i jorden så der sker en større mineralisering og frigivelse af kvælstof, og som noget tredje bliver kapillar virkningen i jorden brudt, det betyder mindre fordampning fra jorden og dermed mere vand til afgrøden.

Billedet er fra nettet og det ligner ikke en økologisk mark!

Læs mere om det på: www.gothiaredskap.se

Der er også flere som har kastet sig ud i en ny form for kompostering, efter Walter Witte metoden, Walter Witte er fra Tyskland og var i Danmark sidste år for holde Workshop om kompostering.

Niels Madsen i Sønderjylland er en af dem der har prøvet kompostering efter den nye metode, her står han på et bjerg af en kompostbunke, 3-4 meter høj og noget bredere, kørt sammen med en gummiged, så den er blevet trykket godt for at det skal være iltfri inde i bunken, det bliver spændende at høre hvad deres erfaringer er.

Korte gode råd til efterårs arbejdet

- Her i efteråret er det en god tid at anvende Humus og kokasse præparatet, der er varme og omsætning i jorden og planternes rødder søger nedad i stedet for at skyde op i stængel og blomst.
- Det er altid bedst at jorden er dækket om vinteren for at holde på næringsstofferne, i Danmark modtager vi i gennemsnit 350 til 400mm regn i vinterhalvåret, da der ikke er nogen fordampning vil det meste bevæge sig ned igennem jorden og tage de næringsstoffer med som ikke er holdt fast af planter og mikroorganismer. I september og oktober kan man stadig nå at så vikker og rug, det er to plantearter som ikke dør af frosten og som derfor kan vokse videre om foråret. Frøfirmaet Bingenheimer i Tyskland laver en blanding med de to.
- Hvidløg sættes i oktober, november, de skal bare nå at danne rødder inden vinteren. Sørg for at bruge lægge fed som er fra et nordisk klima, og ikke fed fra Kina eller Ægypten, de vil gå i blomst næste år.
-

Sommerens bi-møde i Den fynske landsby

Lørdag den 22. Sept. havde vi i den Biodynamiske biavlsgruppe en eventyrlig fin dag i Den fynske landsby, hvor Ebba og Ejvind var vært for dagen. Ebba og Ejvind har i hele 30 år været aktive som frivillige i den Fynske landsby, med at holde bier og fortælle om dem, der holdes bier både i gammeldags halmkuber og trugstader, desuden er der udstillet en del biavlsudstyr og stader af ældre dato.

Her ses Ebba og Ejvind som gennem deres dragter og fortællinger om biavl gennem tiderne transporterede os til en anden tid! Begge har de en dyb interesse for bierne, både historisk og praktisk, desuden har de besøgt mange biavlere i ind og udland og set rigtig mange måder at holde bier på, og meget af det har de afprøvet hjemme i deres egen biavl, gennem tiderne har de set rigtigt meget og Ebbas motto er derfor blevet: ***Der ikke noget nyt i biavl bortset fra rustfrit stål og plastik!***

Til trods for et langt liv med bier har de ikke lagt sig fast på at biavl skal gøres på en bestemt måde og det er fantastisk at de stadig lærer nye ting fra bierne.

c

Her viser Ejvind os halmkuberne i den fynske landsby, som er flettet af rughalm, på venstre side ses en kube der er skjult med stråtag. I højre side har Ejvind åbnet et stade, den øverste sektion ligger midt i billedet hvor man kan se deres selvbyg tavler og oppe hvor Ejvind blæser er den underste sektion. I Den fynske landsby er det ikke lilladt med ild så bierne får kun lidt duft af gammel aske. I gamle dage slog man for det meste bierne ihjel når der blev høstet honning, det siger noget om hvor mange bier der var dengang og hvor vitale de var. Dengang var man ikke *biavler* men *biholder*!

På deres hjemmeside: www.ejvindogebba.123hjemmeside.dk kan man læse mere om deres moderne biavl og hvad de arbejder med. Der er to principper i biavl som de syntes er vigtige og som jeg lige vil nævne her. Det ene er at bierne skal bygge nedad og danne en pose, på den måde kan bierne sætte varme i yngellejet, det er sundt for bierne at svede fedtet af sig og det er dårligt for varoa miden som bliver tør og falder ned, Ejvind har målt at bierne i en kortere periode (15-20 minutter) kan hæve temperaturen til 42-44 grader endog helt op til 48 grader i yngellejet. I magasinet indsætter han derfor to rammer i hver side med kunsttavler og 6 tavler i midten som kun har voksstriber hvor bierne selv bygger.

Det andet princip er at der er små indgange i alle magasiner og en lille indgang fornedden, han mener at hvis der er en stor indgang fornedden kommer der kold luft op til yngellejet og så vil de ikke så gerne have yngellejet nederst. På den måde kan de bedre regulere indeklimaet, samt nemmere beskytte sig mod hvepse og andre røvere. En indgang skal ikke være bredere end 10 bier i bredden og så høj at droner kan komme ind og ud.

Jeg anbefaler at læse mere på deres hjemmeside.

If a beekeeper tells you he knows what he's doing, be wary and keep a keen eye on this fellow, for he has already told one lie, and no doubt will tell you another." (Ukendt forfatter)

Nyt haveprojekt i Odense

I foråret blev jeg kontaktet af Odense kommune som gerne vil lave nogle bynære, miljøvenlige haveprojekter i Odense, efter en del søgen i byen har vi fundet et areal i nærheden af Bolbro

som er velegnet. Området skal gøres klar her i efteråret så de er klar til at starte til næste forår. Derfor søges der ca. 20 mennesker som er interesseret i at lære om økologisk grøntsags dyrkning og som praktisk vil være med til at dyrke, høste og spise dem. Undertegnede er ansat som konsulent, så jeg skal planlægge, undervise og give praktiske anvisninger undervejs. Grønsagerne skal dyrkes på samme måde som jeg tidligere har berettet om i Morud, dvs. faste bede hvor der ikke trædes på og ikke graves, og faste gange med græs som slås ind i bedene og bruges som grøntgødning.

Projektet hedder indtil videre *Nyttehaven* og er du interesseret i at være med, eller kender du nogen så kan I melde jer til hos mig, prisen for at være med er ikke fastsat endnu, men det vil være mellem 300-500kr.

Meningen er at der efterhånden skal være flere Nyttehave projekter forskellige steder i Odense, og forhåbentlig vil det sprede sig til andre byer. Der eksisterer allerede *Byhaven* i flere byer, det her er tænkt som noget lidt større med en større produktion og noget som foregår i rigtig jord og ikke i kasser.